

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____

din _____

**privind aprobarea proiectului de Lege
pentru modificarea unor acte normative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de Lege pentru
modificarea unor acte normative

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Ministrul finanțelor

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – În anexa la Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.194–196, art.637), cu modificările ulterioare, la poziția „Președinte, membru al Consiliului Superior al Procurorilor cu activitatea de bază în Consiliu” se completează cu cuvintele „inspector din Inspekția procurorilor”.

Art. II. - Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 69–77, art. 113) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În tot cuprinsul legii, cuvintele „Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor” la forma gramatical corespunzătoare.

2. În tot cuprinsul legii, cuvintele „Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor” la forma gramatical corespunzătoare.

3. Articolul 25 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Curgerea termenului mandatului indicat la alin.(4) se suspendă în cazul în care procurorul ales de Adunarea Generală din rândul procurorilor, obține calitatea de membru al Consiliului Superior al Procurorilor și se reia, pentru exercitarea părții rămase, la expirarea acestei calități.”.

4. Articolul 38:

litera a) se completează cu textul „, prevăzute la art. 6 alin. (3) din prezenta lege”

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) emiterea actului procedural prin care, intenționat sau din neglijență gravă, au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice sau

juridice, garantate de Constituția Republicii Moldova și de tratatele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte;”;

la litera c), cuvintele „pentru soluționarea oricărei chestiuni” se substituie cu cuvintele „fie pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea rezolvării intereselor personale sau ale altor persoane, fie în scopul obținerii de foloase necuvenite;”;

litera e), se abrogă.

5. Articolul 40:

la alineatul (1) textul „1 an” se substituie cu textul „5 ani”;

alineatul (2), se abrogă.

6. Articolul 44:

la alineatul (3), textul „sau (2) precum și,” se substituie cu cuvântul „sau”;

la alineatul (4), textul „art. 40 alin. (2)” se substituie cu textul „art. 40 alin. (1)”.

7. Articolul 52 se abrogă.

8. Articolul 54 alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) La expirarea termenului pentru care a fost detașat, procurorului i se acordă funcția deținută anterior până la detașare sau, cu consimțământul său, i se acordă o altă funcție de procuror vacantă, în condițiile ca aceasta să nu constituie o promovare în raport cu funcția deținută până la detașare.”

9. La articolul 69:

la alineatul (1), cifra „13” se substituie cu cifra „10”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Din Consiliul Superior al Procurorilor face parte de drept Procurorul General.”

alineatul (3²) cifra „3” se substituie cu cifra „2”.

10. La articolul 71 alineatul (1):

cifra „4” se substituie cu cifra „3”;

se completează cu o propoziție cu următorul cuprins:

„Președintele Consiliului Superior al Procurorilor nu poate fi reales.”

11. La articolul 73 alineatul (1), cifra „4” se substituie cu cifra „6”, iar cuvântul „două mandate consecutiv” se substituie cu cuvintele „pentru două mandate”.

12. Articolul 76:

alineatul (1) se completează cu literele k)-m) cu următorul cuprins:

„k) în caz de absență nemotivată la mai mult de trei ședințe consecutive sau de la cinci ședințe în decursul unui an calendaristic;

l) în caz de dispunere de către instanța de judecată, prin hotărîre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate;

m) în cazul nedepunerii declarației de avere și interese personale sau refuzului de a o depune, în condițiile art. 27 alin. (8) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;”

se completează cu alineatul (3), cu următorul cuprins:

„(3) Membrul Consiliului Superior al Procurorilor în privința căruia a fost inițiată o procedură disciplinară sau a fost pornită o urmărire penală pentru infracțiuni care se pedepsesc cu închisoarea poate fi suspendat din funcție de către Consiliul Superior al Procurorilor, cu votul majorității membrilor Consiliului.”

se completează cu alineatul (4), cu următorul cuprins:

„(4) La încetarea mandatului membrului Consiliului Superior al Procurorilor ales din rîndul procurorilor, în condițiile alin. (1) lit. a), b), c), e) și h), acestuia i se acordă funcția anterioară de procuror pe care a deținut-o până la detașare sau, cu consimțămîntul său, i se acordă o altă funcție de procuror vacantă.”

13. Articolul 77:

la alineatul (7), cuvintele „toți membrii prezenți în ședință” se substituie cu cuvintele „președintele ședinței”;

14. Articolul 82:

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor;”

litera b) se abrogă;

se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) Inspecția procurorilor.”

15. Articolul 83:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor este constituit din 9 membri, după cum urmează:

a) 6 sînt aleși de Adunarea Generală a Procurorilor din rîndul procurorilor;

b) 3 sînt aleși de către Consiliul Superior al Procurorilor, prin concurs public, din rîndul reprezentanților societății civile.”;

se completează cu alineatele (1¹) și (1²) cu următorul cuprins:

„(1¹) Colegiul de disciplină și etică este constituit din 7 membri, după cum urmează:

a) 5 sînt aleși de Adunarea Generală a Procurorilor din rîndul procurorilor;

b) 2 sînt aleși de către Consiliul Superior al Procurorilor, prin concurs public, din rîndul reprezentanților societății civile.

(1²) Din componența colegiilor nu pot face parte Procurorul General, adjuncții Procurorului General și persoanele asimilate adjuncților Procurorului General în sensul art. 9 alin.(3).”;

la alineatul (2) prima propoziție va avea următorul cuprins:

„Sînt considerați aleși membri ai Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor primii 6 procurori și, respectiv, membri ai Colegiului de disciplină și etică primii 5 procurori care au acumulat cel mai mare număr de voturi la Adunarea Generală a Procurorilor.”;

la alineatul (7) după textul „art. 76” se completează cu textul „sau la numirea în una din funcțiile menționate la alin. (1²).”

la alineatul (10) ultima propoziție va avea următorul cuprins:

„Sarcina de lucru a procurorilor, membri ai colegiului se reduce cu cel puțin 30%. În funcție de volumul și complexitatea activității în cadrul colegiului, sarcina de lucru a procurorilor poate fi redusă în proporție mai mare, în modul stabilit de Consiliul Superior al Procurorilor.”

se completează cu alineatul (11¹) cu următorul cuprins:

„(11¹) Membrii colegiului beneficiază, pentru fiecare ședință la care participă, de o indemnizație echivalentă cu a zecea parte (1/10) din salariul președintelui Consiliului Superior al Procurorilor, dar nu mai mult decât pentru 5 ședințe pe lună.”

16. La articolul 84 alineatul (5), textul „5 membri ai colegiului.” se substituie cu textul „2/3 din membrii colegiului.”

17. La articolul 85 alineatul (1), cuvintele „de către toți membrii colegiului prezenți la ședință” se substituie cu cuvintele „de către președintele colegiului” iar propoziția „Hotărârile privind evaluarea procurorilor nu se publică, însă rezultatele evaluării sînt date publicității.” se exclude.

18. Articolul 87 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 87.** Competențele Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor

(1) Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor are următoarele atribuții:

a) examinează dosarele candidaților la funcția de procuror, actele prezentate de către candidați și cele referitoare la candidați;

b) examinează dosarele și actele prezentate de procurorii care solicită numirea în funcția de procuror-șef sau adjunct al procurorului-șef ori promovarea într-o funcție superioară;

c) organizează și desfășoară interviuri cu participanții la concurs;

d) oferă punctaj participanților la concurs;

e) stabilește programul de evaluare a activității procurorilor;

f) examinează dosarele procurorilor supuși evaluării, actele prezentate de către aceștia și actele referitoare la aceștia;

g) organizează și desfășoară interviuri cu procurorii supuși evaluării;

h) adoptă hotărâri motivate cu privire la rezultatele aprecierii candidaților;

i) adoptă hotărâri cu privire la procurorii supuși evaluării;

j) are alte atribuții prevăzute de lege sau de regulamentele aprobate de Consiliul Superior al Procurorilor.

(2) Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor examinează, în termen de cel mult 3 luni, materialele prezentate de secretariatul Consiliului Superior al Procurorilor.”

19. Articolul 88 se abrogă.

20. Se completează cu articolele 89¹ și 89² cu următorul cuprins:

„**Articolul 89¹.** Inspecția procurorilor

(1) Inspecția procurorilor este un organ independent, constituit din 6 inspectori care dispune de autonomie funcțională.

(2) Durata mandatului de inspector este de 6 ani. Inspectorul poate fi numit doar pentru un singur mandat.

(3) În funcția de inspector este numită persoana, aleasă prin concurs public, care întrunește următoarele condiții:

a) deține diplomă de licențiat în drept sau echivalentul acesteia;

b) are o vechime în specialitatea juridică de cel puțin 7 ani;

c) nu i-a fost, anterior, constatată vinovăția pentru săvârșirea unei infracțiuni;

d) se bucură de o reputație ireproșabilă în condițiile stabilite la art. 20 alin.

(2).

(4) Concursul pentru selectarea inspectorilor este organizat de Consiliul Superior al Procurorilor.

(5) În funcția de inspector nu pot fi numiți procurori în funcție.

(6) Inspecția procurorilor este condusă de către un inspector-șef ales prin vot secret din rândul inspectorilor, la prima ședință a inspecției.

(7) Structura și atribuțiile Inspecției procurorilor sînt stabilite prin regulament aprobat de Consiliul Superior al Procurorilor, care se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor.

(8) În exercițiul atribuțiilor sale, inspectorii beneficiază de garanțiile de independență și inviolabilitate similare cu cele ale procurorilor.

(9) Inspecția procurorilor are următoarele competențe:

a) efectuează verificarea activității organizatorice a procurorilor și procuraturilor;

b) examinează sesizările sau, după caz, se autosesizează cu privire la faptele ce pot constitui abateri disciplinare;

c) prezintă dosarul disciplinar în fața Colegiului de disciplină și etică, a Consiliului Superior al Procurorilor și a instanțelor de judecată cu dreptul de a contesta în condițiile legii hotărârile pronunțate;

d) efectuează verificările pe marginea cererilor procurorilor privind apărarea independenței și a reputației, rezultatele cărora le prezintă Consiliului Superior al Procurorilor;

e) studiază temeiurile respingerii de către Președintele Republicii Moldova a candidaturii propuse de Consiliul Superior al Procurorilor pentru numirea în funcția de Procuror General, cu prezentarea unei note informative Consiliului Superior al Procurorilor.

f) pregătește raportul anual cu privire la activitatea sa și îl prezintă Consiliului Superior al Procurorilor;

e) are alte atribuții prevăzute de legislație sau regulamentele de activitate.

(10) În procesul de verificare a sesizării, inspectorul este în drept:

a) să facă cunoștință cu materialele și cauzele penale la examinarea cărora se afirmă că au fost comise faptele descrise în sesizare;

b) să solicite alte informații necesare de la procurorul ierarhic superior sau de la alți procurori din procuratura în care activează procurorul vizat în sesizare, precum și de la alte autorități publice, persoane cu funcții de răspundere sau persoane private;

c) să solicite, în caz de necesitate, persoanei care a depus sesizarea explicații verbale și în scris, precum și probe suplimentare în legătură cu faptele invocate în sesizare;

d) să întreprindă alte măsuri pe care le consideră necesare pentru a demonstra existența sau inexistența elementelor abaterii disciplinare în faptele indicate în sesizare.

(11) Volumul, metodele, temeiurile și procedura de verificare a activității organizatorice a procurorilor și procuraturilor se aprobă de Consiliul Superior al Procurorilor.

(12) Activitatea inspectorului este supusă evaluării odată la 2 ani de către Consiliul Superior al Procurorilor. Procedura și criteriile de evaluare sunt stabilite prin regulament.

(13) Condițiile și modul de salarizare a inspectorilor și inspectorului-șef se stabilește conform legislației privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar.

(14) Asigurarea tehnico-materială a activității inspecției procurorilor se efectuează de Consiliul Superior al Procurorilor în conformitate cu legea bugetului.

Articolul 89². Răspunderea inspectorului din Inspecția procurorilor

(1) Inspectorul poartă răspundere pentru acțiunile sau inacțiunile sale săvârșite în exercitarea mandatului, în conformitate cu prezenta lege și art. 23 din Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică.

(2) Procedura disciplinară în privința inspectorului poate fi pornită în baza sesizării inspectorului-șef, a membrului Consiliului Superior al Procurorilor, a procurorului sau a asociației profesionale a procurorilor. Cerințele de formă și conținut ale sesizării prevăzute la art. 44 se aplică în mod corespunzător.

(3) Constituie abatere disciplinară a inspectorului:

a) imixtiunea în activitatea procurorilor sau intervențiile de orice natură pentru soluționarea unor cereri, pretinderea sau acceptarea soluționării intereselor personale sau ale membrilor familiei altfel decât în limitele prevederilor legislației în vigoare;

b) desfășurarea activităților publice cu caracter politic;

c) încălcarea, din motive imputabile, a termenelor de examinare a petițiilor aflate în procedură sau încălcarea normelor legislației;

d) încălcarea prevederilor legislației referitoare la obligativitatea depunerii declarației cu privire la venituri și proprietate și a declarației de interese personale;

e) refuzul nejustificat de a îndeplini o atribuție de serviciu;

f) absențele nemotivate de la serviciu, dacă acestea au afectat activitatea inspecției procurorilor;

g) atitudinea nedemnă în procesul disciplinar față de colegi, membrii Colegiului de disciplină și etică, autorul sesizării, avocați sau alte persoane.

(4) În condițiile legii, inspectorului îi pot fi aplicate următoarele sancțiuni disciplinare:

a) avertisment;

b) muștrare;

c) eliberare din funcția de inspector.

(5) Inspectorul este în drept să prezinte explicații pe marginea abaterii disciplinare.

(6) Sancțiunea disciplinară se aplică prin hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor.

(7) Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor prevăzută la alin. (6) din prezentul articol poate fi contestată în condițiile prevăzute la art. 79.”

21. La articolul 90, alineatul (4) se abrogă.

Art. III. - Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 441–447, art. 715), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

În anexa nr. 3, în tabelul 2:

poziția A2024 se exclude;

poziția A2050 se exclude.

În anexa nr. 4, în tabelul 1 la compartimentul „Consiliul Superior al Procurorilor” se completează cu pozițiile B..... cu următorul cuprins:

B..	Inspector-șef din Inspecția procurorilor	108	9,37
B...	Inspector din Inspecția procurorilor, cu vechimea în muncă în specialitate juridică de peste 12 ani	106	8,98
B...	Inspector din Inspecția procurorilor, cu vechimea în muncă în specialitate juridică de la 7 la 12 ani	104	8,62

Art. IV. - (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Mandatul membrilor Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor și a Colegiului pentru evaluarea performanțelor procurorilor încetează de drept.

(3) Colegiul pentru selecția și evaluarea procurorilor își începe activitatea după selectarea de către Consiliul Superior al Procurorilor și Adunarea Generală a Procurorilor a tuturor membrilor colegiului.

(4) Procedurile de evaluare a procurorilor aflate în derulare la momentul intrării în vigoare a prezentei legi se suspendă, și urmează a fi reluate de noua componență a Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor.

(5) Consiliul Superior al Procurorilor va întreprinde măsurile necesare conform legii, pentru a asigura numirea în funcțiile de inspector în Inspekția procurorilor. Inspectorii din cadrul Inspekției procurorilor își pot continua activitatea, cu acordul lor, în Inspekția procurorilor din cadrul Consiliului Superior al Procurorilor dacă întrunesc condițiile stabilite de prezenta lege.

(6) Membrii Consiliului Superior al Procurorilor în funcție la data intrării în vigoare a prezentei legi își exercită mandatul până la expirarea termenului pentru care au fost aleși. Membrii de drept își încetează mandatul la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(7) Consiliul Superior al Procurorilor și Procuratura Generală în termen de două luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a
procurorilor)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor*) a fost elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

O justiție independentă, imparțială, echitabilă și eficientă constituie un punct de reper a unui stat de drept. Încrederea în sectorul justiției reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea cu adevărat a unei societăți democratice în care supremația legii și respectarea drepturilor și a libertăților omului reprezintă valori supreme garantate. Continuă să constituie o prioritate și asigurarea independenței corpului de procurori, și fortificarea capacităților Consiliului Superior al Procurorilor (în continuare – CSP) și a activității colegiilor sale, precum și revizuirea componenței CSP, în special a membrilor de drept, potrivit recomandărilor GRECO. CSP, fiind garantul independenței și al imparțialității procurorilor, trebuie să dispună de totalitatea instrumentelor necesare pentru realizarea sarcinilor sale. În acest sens, urmează a fi revăzut conceptul de funcționare a unor mecanisme care, în prezent, nu constituie parte structurală a CSP (de exemplu, Inspekția procurorilor).

În partea ce ține de asigurarea independenței procurorilor, Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE), în Avizul nr. 9, a stabilit că „independența și autonomia Parchetului este un corolar esențial al independenței sistemului judiciar” și că „tendința generală de consolidare a independenței și autonomiei efective a Parchetului ar trebui încurajată”.

Exercițiul de evaluare extraordinară a procurorilor nu exclude modificarea măsurilor de eficientizare a mecanismelor ordinare de evaluare a profesionalismului acestora, care trebuie să asigure durabilitatea reformelor în sectorul justiției propuse de Guvern.

Proiectul de lege ce vizează modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (în continuare - Legea nr. 3/2016) și a altor acte normative conexe, intervine în contextul realizării acțiunilor din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025. În principal, proiectul de lege urmărește realizarea acțiunii 1.1.3. *Sporirea independenței sistemului Procuraturii și fortificarea capacităților Consiliului Superior al Procurorilor* care presupune modificarea cadrului legal privind activitatea CSP în partea ce ține de:

- componența Consiliului Superior al Procurorilor;
- durata mandatului (uniformizarea cu durata mandatului CSM);
- reducerea termenului mandatului președintelui CSP în vederea excluderii suprapunerii cu durata mandatului în calitate de membru al CSP;
- echilibrarea nivelului de salarizare a membrilor din rândul procurorilor etc;
- delimitarea clară a atribuțiilor CSP de reprezentare a corpului de procurori și de garant al independenței acestora, inclusiv ce țin de cariera procurorilor, de atribuțiile care revin Procuraturii Generale (procesuale, de administrare, de formulare și implementare a politicilor penale ale statului);
- instituirea mecanismului de contestare a hotărârilor CSP la Curtea Supremă de Justiție, cu excluderea dublului grad de jurisdicție. ”

Și în contextul executării Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021, Ministerul Justiției și-a propus să realizeze acțiunea 3.6.3 *Modificarea cadrului normativ în vederea consolidării colegiilor de selecție și evaluare a*

performanțelor procurorilor și acțiunea 3.7.2 Eficientizarea mecanismelor privind răspunderea disciplinară a procurorilor și activitatea Inspecției Procurorilor.

În aceste condiții, la baza elaborării proiectului de lege au servit câteva studii efectuate de experții Consiliului Europei, printre care Documentul tehnic intitulat „[Revizuirea cadrului legislativ național privind răspunderea disciplinară a procurorilor în Republica Moldova](#)” și „[Revizuirea componenței și funcționalității Consiliului Superior al Procurorilor din Republica Moldova](#)”. Nu în ultimul rând, potrivit [recomandărilor GRECO din cadrul celei de-a patra runde de evaluare a Republicii Moldova](#) au fost formulate un șir de recomandări în privința procurorilor (recomandările XIV–XVIII), care așa cum se arăta în următoarele rapoarte de conformitate din 2019, 2020 și 2022 nu au fost implementate.

Principalele obiective urmărite odată cu elaborarea prezentului proiect de lege constau în:

- consolidarea independenței Inspecției procurorilor și transferarea acesteia din subordinea Procuraturii Generale în cea a CSP;
- comasarea Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor și a Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor în vederea consolidării mecanismelor de selecție și evaluare a performanțelor procurorilor;
- revizuirea componenței CSP prin excluderea membrilor *ex officio* în scopul garantării obiectivității, imparțialității și transparenței;
- revizuirea mecanismului de contestare a hotărârilor Colegiului de disciplină și etică.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Fiind o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, Procuratura contribuie la înfăptuirea justiției, la apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, ale societății și ale statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege. De asemenea, *Constituția Republicii Moldova* (în continuare - *Constituția*) stabilește că competențele și modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege. Prin urmare problemele referitoare la cariera procurorilor trebuie abordate prin prisma art. 125 și 125¹ din *Constituție*. Potrivit art. 125 alin. (3) din *Constituție*, numirea, transferarea, promovarea și demiterea procurorilor ierarhic inferiori se efectuează de către Procurorul General, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor. Totodată, potrivit articolului 125¹ alin. (1) din *Constituție*, Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și al imparțialității procurorilor (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 13 din 21 mai 2020, §§ 46, 47).

Pornind de la aceste aspecte prezentăm principalele prevederi ale proiectului de lege.

A. Transferul Inspecției procurorilor din cadrul Procuraturii Generale în subordinea CSP

Potrivit art. 52 din Legea nr. 3/2016, Inspecția procurorilor este o subdiviziune a Procuraturii Generale. Inspecția procurorilor este condusă de un inspector-șef și este subordonată direct Procurorului General. Structura și atribuțiile Inspecției procurorilor sunt stabilite prin regulament aprobat de Procurorul General. Premergător adoptării Legii nr. 3/2016, Comisia de la Veneția în Avizul asupra proiectului Legii cu privire la Procuratură, menționa la pct. 125 că Inspecția procurorilor ar trebui să fie subordonată CSP și nu Procuraturii Generale și recomanda autorilor să revizuiască aceste aspecte la standardele de independență și autonomie.

Potrivit Sondajului „Percepția judecătorilor, procurorilor și avocaților privind reforma în justiție și combaterea corupției” realizat în 2020 de Centrul de Resurse Juridice din Moldova, mai mult de 37% din procurori consideră că Inspecția Procurorilor trebuie să fie o instituție autonomă în cadrul CSP, iar 27 % din cei intervievați sugerează că inspecția nu este eficientă din motiv că nu are o suficientă autonomie în raport cu Procuratura Generală. Întrebați referitor la cât de bun este mecanismul de tragere la răspundere disciplinară a procurorilor, 34 % din respondenți au catalogat prezentul mecanism, ca fiind neadecvat. Prin urmare, din studiul analizat nu se indică un nivel înalt de încredere în mecanismul de răspundere disciplinară a procurorilor.

Dependența statutară, bugetară și funcțională a Inspecției procurorilor față de Procuratura Generală a fost stabilită odată cu adoptarea Legii nr. 3/2016. Acest mecanism de funcționare

generează un șir de probleme legate de lipsa de independență și încredere în obiectivitatea inspectorilor atât timp cât aceștia se subordonează în mod direct Procurorului General, or procedura de evaluare disciplinară trebuie să fie în mod integral sub egida CSP.

În Raportul de asistență tehnică – Moldova Evaluarea guvernantei la nivel de țară, iulie-decembrie 2020, nr. 21/167 realizat de Fondul Monetar Internațional cu referire la mecanismul de răspundere disciplinară a procurorilor se menționa următoarele:

„63. Procedurile disciplinare în privința procurorilor sunt greoaie, în timp ce Inspekția Procurorilor este insuficient de independentă și este subordonată Procurorului General [s.n.]. Reclamațiile și notificările cu privire la potențiale abateri disciplinare sunt înregistrate la CSP și transmise Inspekției Procurorilor, unde se inițiază o cauză disciplinară, numai după aprobarea Procurorului General. Procurorul General, de asemenea, numește și destituie din funcție inspectori și inspectori-șefi și stabilește structura, bugetul și componența Inspekției. Acest control din partea Procurorului General poate duce la autocenzură în cauzele „de mare calibru” și ar trebui eliminat în favoarea unei independente mai mari a funcției disciplinare a procuraturii [s.n.]. În prezent, cauzele disciplinare sunt trimise Colegiului de disciplină al CSP după ce sunt examinate de Inspekție, creând o abordare greoaie, în mai multe etape, pentru a atrage procurorii la răspundere disciplinară, în special având în vedere prescripția de un an pentru abaterile disciplinare. Cadrul pentru procedurile disciplinare ar trebui simplificat, cu o funcție disciplinară independentă care să facă parte din CSP. Organele procuraturii pot, de asemenea, examina solicitarea ca Procurorul General să se abțină de la participarea la votul în CSP asupra deciziilor legate de aplicarea răspunderii disciplinare, promovarea, evaluarea sau alte decizii asupra resurselor umane în privința unor procurori aparte.”

Și experții Consiliului Europei în documentul tehnic „Revizuirea cadrului legislativ național privind răspunderea disciplinară a procurorilor în Republica Moldova” recomandau transferarea Inspekției procurorilor în subordinea CSP și stabilirea acesteia ca o subdiviziune separată.

Drept urmare proiectul de lege urmărește modificarea art. 82 din Legea nr. 3/2016 prin completarea articolului ce reglementează organele din subordinea CSP cu Inspekția procurorilor. Având în vedere noua configurație a inspekției, CSP va fi responsabil de organizarea concursului pentru funcția de inspector pentru un mandat de 6 ani ce nu poate fi reînnoit. Dacă potrivit reglementărilor actuale, inspectorul-șef este numit de către Procurorul General din rândul inspectorilor, urmare a modificărilor propuse de proiect, inspectorul șef va fi ales prin vot secret de către inspectori la prima ședință a acesteia, în mod similar procedurii de alegere a președinților colegiilor din cadrul CSP.

Nu în ultimul rând, odată cu modificarea propusă este necesară și intervenția în Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică. În aceste condiții se impune și modificarea Legii nr. 270/2018 cu privire la sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar.

Printre modificările propuse se numără și posibilitatea inspectorilor de a avea acces la materialele dosarului penal aflat în gestiunea procurorului investigat disciplinar. Menționăm că o astfel de prevedere este în vigoare, fiind prevăzută de regulamentul de activitate a inspekției, însă posibilitatea de a accesa materialele unei cauze penale relevante examinării cauzei disciplinare este limitată de acceptul sau chiar indicația Procurorului General. Ne propunem astfel, o echivalare a posibilităților inspectorilor din cadrul inspekției procurorilor cu drepturile inspectorilor-judecători prin completarea Legii nr. 3/2016. Transferul Inspekției procurorilor din componența Procuraturii Generale va spori în mod semnificativ independența și obiectivitatea acestui organ în cadrul procedurii disciplinare.

În plus o astfel de configurare a Inspekției procurorilor în cadrul CSP este valabilă în măsura în care și Inspekția judecătorilor este un organ din subordinea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), care are un rol similar în cazul procedurilor disciplinare inițiate în privința judecătorilor. Autonomia Inspekției judecătorilor din cadrul CSM nu a fost pusă la îndoială de această reglementare și prin urmare nu ar exista motive să apară îngrijorări din acest punct de vedere dacă o măsură similară ar fi adoptată pentru Inspekția procurorilor.

B. Revizuirea componenței Consiliului Superior al Procuraturii

Art. 125¹ alin. (2) din Constituție stabilește componența CSP. Norma constituțională prevede că Consiliul este constituit, în condițiile legii, din procurori aleși din cadrul procuraturilor de toate nivelurile și din reprezentanți ai altor autorități, instituții publice sau ai societății civile. Constituția nu fixează numărul de membri ai CSP, nici proporția de membri procurori și membri reprezentanți ai altor autorități, instituții publice sau ai societății civile, stipulând doar că procurorii în cadrul CSP constituie o parte importantă. Pe de altă parte, art. 125¹ alin. (2) din Constituție prevede că CSP este constituit în condițiile legii. Astfel, Constituția lasă la discreția Parlamentului stabilirea prin lege a numărului membrilor Consiliului Superior al Procurorilor și a cotei membrilor din rândul procurorilor, cu condiția ca aceștia să constituie o parte importantă.

În HCC nr. 13 din 21.05.2020 Curtea Constituțională a reținut că:

„[...] [F]ormula utilizată de constituentă în articolul 125¹ alin. (2), conform căreia procurorii în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor „constituie o parte importantă”, nu poate fi echivalată cu formula „constituie majoritatea”. Curtea a observat că, în situațiile în care a considerat necesar, constituanta a utilizat expres termenul „majoritatea”, e.g., articolele 59¹ alin. (3), 64 alin. (2), 74 alin. (1), (2), 98 alin. (3), 106 alin. (1), 118 alin. (3), 142 alin. (1) din Constituție. În plus, în Avizul nr. 5 din 19 aprilie 2016 la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (instituția procuraturii), cu referire la instituția Consiliului Superior al Procurorilor, Curtea a reținut că, dacă sunt formate într-un mod echilibrat, spre exemplu, din procurori, avocați și reprezentanți ai societății civile, și dacă sunt independente de alte organe ale statului, asemenea consilii au avantajul de a furniza expertiză în procesul de numire și disciplinare și să-i apere pe procurori cel puțin de influențele politice; componența Consiliului Procurorilor ar trebui să includă procurori de la toate nivelurile, dar și alți practicieni ai dreptului, precum avocați sau profesori de drept (a se vedea § 30 din Avizul menționat supra).”

Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 include în calitate de obiective consolidarea capacităților CSP-ului, prin, *inter alia*, modificarea componenței consiliului. Art. 69 din Legea nr. 3/2016 stabilește componența CSP. Astfel, că în CSP sunt 13 membri dintre care Președintele Consiliului Superior al Magistraturii, ministrul justiției Avocatul Poporului și Procurorul General sunt membri de drept (*ex officio*). Cinci procurori sunt aleși de Adunarea Generală a Procurorilor, iar ceilalți patru membri non-procurori sunt numiți din rândul societății civile de către Președintele Republicii, Parlament, Guvern și Academia de Științe a Moldovei.

În recomandările sale adresate Republicii Moldova, GRECO în cadrul celei de-a patra rundă de evaluare reiterează următoarele: „să se ia măsurile corespunzătoare pentru a se asigura că componența și funcționarea Consiliului Superior al Procurorilor sunt supuse garanțiilor corespunzătoare de obiectivitate, imparțialitate și transparență, inclusiv prin abolirea participării *ex officio* a Ministrului Justiției și a Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii” (§148).

În cel de-al doilea Raport de conformitate, care revizuește recente modificări constituționale și legislative, GRECO a menționat că „legislația modificată prevede o creștere a numărului de membri ai CSP, prin adăugarea a doi membri *ex officio* (Avocatul Poporului și Președintele Uniunii Avocaților) și un membru desemnat de Guvern. Numărul membrilor non-procurori crește la opt, iar numărul procurorilor aleși de colegii lor este de cinci. În același timp, Ministrul Justiției rămâne membru de drept la fel ca și Președintele Consiliului Superior al Magistraturii, contrar cerințelor din prezenta recomandare GRECO”.

Ministrul Justiției

În ceea ce privește calitatea de membru al ministrului justiției în cadrul CSP, Comisia de la Veneția, în opinia sa *amicus curiae* pentru Curtea Constituțională, a remarcat absența unui standard european strict. Comisia a considerat că, atât timp cât rolul reprezentantului executiv nu este decisiv, o astfel de prezență poate chiar facilita dialogul între diferiți actori ai sistemului. Cu toate acestea, dacă se pune întrebarea dacă este preferabilă calitatea de membru al ministrului justiției, mai degrabă decât inacceptabilă, întrucât echivalează cu o formă de control din partea Guvernului, poate fi posibil un răspuns diferit. Conform Constituției, Procuratura este o instituție autonomă în cadrul autorității judiciare. Prin urmare, ministrul justiției nu deține funcții cu privire la înfăptuirea urmăririi penale. Prezența ministrului justiției în calitate de membru de drept în cadrul CSP poate

crea percepția că Procuratura este subordonată puterii executive. Comisia de la Veneția s-a opus, în mod constant, prezenței miniștrilor justiției în consiliile judiciare. Este dificil de a constata o justificare clară pentru a aplica un standard diferit unui consiliu de procurori, în special într-o țară în care Procuratura este considerată parte a puterii judiciare.

De exemplu, în *Franța*, ministrul justiției, anterior membru de drept al Consiliului, a fost exclus pe baza reformelor menite să consolideze independența sistemului judiciar. Și consultanții internaționali recomandă excluderea ministrului justiției din componența CSP.

Președintele Consiliului Superior al Magistraturii (CSM)

Odată cu adoptarea de către Parlament a modificărilor constituționale în partea ce ține de reforma sistemului judiciar, art. 122 din Constituție a fost modificat, iar membrii *ex officio* au fost excluși din componența CSM. Dacă înainte de modificările constituționale, Procurorul General făcea parte de drept din componența CSM prin *Legea nr. 120/2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova* acesta a fost exclus. În niciuna dintre țările analizate, Președintele CSM nu este membru al Consiliului Procurorilor. Și consultanții internaționali în documentul tehnic „*Revizuirea componenței și funcționalității Consiliului Superior al Procurorilor din Republica Moldova*” recomandă ca Președintele CSM să nu mai fie membru de drept al CSP.

Avocatul Poporului

În cel de-al doilea Raport de conformitate, care revizuieste recente modificări constituționale și legislative, GRECO a menționat că „legislația modificată prevede o creștere a numărului de membri ai CSP, prin adăugarea a doi membri *ex officio* (Avocatul Poporului și Președintele Uniunii Avocaților) și un membru desemnat de Guvern. Numărul membrilor non-procurori crește la opt, iar numărul procurorilor aleși de colegii lor este de cinci. În același timp, Ministrul Justiției rămâne membru de drept la fel ca și Președintele Consiliului Superior al Magistraturii, contrar cerințelor din prezenta recomandare GRECO”.

Comisia de la Veneția în avizul CDL-AD(2021)047 referitor la modificările operate la *Legea procuraturii* în 24 august 2021 menționa că:

„46. În ceea ce privește Ombudsmanul, este destul de neobișnuit ca un apărător al drepturilor omului să participe la guvernarea sistemului de urmărire penală. Este îndoielnic dacă funcțiile unui membru al CSP sunt compatibile cu mandatul Ombudsmanului. Se pare că, în contextul Republicii Moldova, însuși Avocatul Poporului a refuzat să participe la lucrările CPS. Acestea fiind spuse, Avocatul Poporului, ca figură neutră din punct de vedere politic, poate servi drept arbitru între membrii procurorilor și membrii laici afiliați Guvernului, astfel încât participarea sa la un consiliu al parchetului poate ajuta la evitarea blocajelor.”

Participarea Avocatul Poporului în cadrul CSP nu ar fi compatibilă cu atribuțiile funcției sale. De exemplu, în *Franța*, legea prevede, în mod expres, incompatibilitatea dintre calitatea de membru al Consiliului și funcția de Ombudsman, în timp ce în Slovacia, Ombudsmanul are dreptul de a solicita inițierea unei proceduri disciplinare împotriva procurorilor pentru încălcarea drepturilor și libertăților constituționale. Un astfel de drept pare a fi mai în concordanță cu natura instituției Ombudsmanului decât calitatea de membru al Consiliului.

C. Mandatul membrilor CSP și reducerea mandatului președintelui CSP

Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 include în calitate de obiective consolidarea capacităților CSP-ului, prin, *inter alia*, uniformizarea mandatului CSP la mandatul membrilor CSM și reducerea mandatului președintelui CSP.

Art. 73 alin. (1) din *Legea nr. 3/2016* stabilește că mandatul actualilor membri ai CSP este de 4 ani, cu imposibilitatea deținerii a două mandate consecutive. Acest lucru totuși nu exclude posibilitatea ca un membru CSP să dețină două mandate. Prin proiectul de lege se propune majorarea termenului de la 4 la 6 ani, și instituirea interdicției de a deține două mandate de membru al CSP. Această modificare va permite evitarea perpetuării acelorași persoane în cadrul CSP (2 mandate – 12 ani) și va contribui la includerea în cadrul acestuia a unor noi profesioniști în domeniu. O reglementare similară o are și CSM, mandatul membrilor căruia este la fel de 6 ani.

Nu în ultimul rând propunem reducerea mandatului președintelui CSP de la 4 la 3 ani, și

introducerea principiului rotației acestei funcții între membrii selectați din rândul procurorilor și a membrilor din rândul societății civile. O reglementare similară este prevăzută și de Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

D. Comasarea Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor și a Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor

Una din acțiunile propuse de Guvern pentru 2023 o constituie *perfecționarea sistemului de selecție și promovare a judecătorilor și procurorilor prin modificarea cadrului legal în vederea consolidării colegiilor de selecție și evaluare a performanțelor procurorilor.*

În ceea ce privește funcționarea celor două colegii din cadrul CSP, responsabile de selecția și evaluarea performanțelor procurorilor considerăm că, în principiu, atribuțiile exercitate sunt similare. Acest lucru se poate lesne observa în partea în care acestea (atribuțiile) se suprapun după numirea în funcție a procurorilor și în cadrul procedurii de avansare în funcție. Se atestă o dublare de competențe dintre cele două colegii implicate în procesul de selecție și ulterioara promovare în funcție a procurorilor. Astfel, potrivit art. 87 alin. (1) literele a)-f) din Legea nr. 3/2016, Colegiul de selecție examinează dosarele și actele prezentate de procurorii care solicită numirea în funcția de procuror-șef sau adjunct al procurorului-șef ori promovarea într-o funcție superioară, organizează și desfășoară interviuri cu participanții la concurs. Subsecvent, potrivit art. 22 alin. (4) din Legea nr. 3/2016, procurorul în funcție care dorește un transfer sau o promovare poate fi înscris în Registrul dacă în ultimii doi ani până la depunerea cererii de înscriere în Registrul a fost supus evaluării performanțelor. Procurorul care dorește o numire în funcția de procuror-șef sau de adjunct al procurorului-șef poate fi înscris în Registrul dacă în ultimii doi ani până la depunerea cererii de înscriere în Registrul a fost supus evaluării performanțelor. Prin urmare, înscrierea procurorului în Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante pentru ocuparea unei funcții ierarhic superioară, este condiționată anticipat de obligativitatea evaluării performanțelor procurorilor de către Colegiul de evaluare.

În altă ordine de idei, făcând o analiză a activității colegiilor CSP se atestă că în perioada ianuarie-decembrie 2018, Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor a desfășurat 14 ședințe și a evaluat în mod ordinar și extraordinar 159 de procurori. Din numărul total de 159 de procurori evaluați în 2018, 56 au fost evaluați în mod extraordinar, iar 103 în mod ordinar.

În perioada ianuarie-decembrie 2019 Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor a desfășurat 6 ședințe și a evaluat în mod ordinar 22 de procurori, iar 16 au fost evaluați în mod extraordinar, în legătură cu intenția de a fi înscrși în registrul candidaților la funcțiile vacante de procuror și de participare ulterioară la concursurile pentru cariera de procuror. În 2020, Colegiul de evaluare s-a convocat în 8 ședințe în cadrul cărora au evaluat 71 de procurori în mod extraordinar, iar 20 în mod ordinar. În 2021 au fost organizate 9 ședințe în cadrul cărora au fost evaluați 95 de procurori.

În plan comparativ, Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor în 2018 s-a convocat în 16 ședințe în cadrul cărora au fost supuși procedurii de selecție 112 procurori, în 2019: 9 ședințe și selectați 60 de candidați, în 2020: 8 ședințe și selectați 76 de candidați; în 2021: 6 ședințe și selectați 35 de candidați. Se atestă astfel că pe parcursul anilor 2018-2021 numărul ședințelor în fiecare an este în descreștere reprezentând o medie de mai puțin de o ședință pe lună. Prin urmare, rezonabilitatea și oportunitatea creării unui colegiu unic cu competențe în domeniul selecției și evaluării procurorilor este determinată de dinamica activității, sporirea eficienței și a randamentului activității membrilor colegiului, specificul similar al activității acestora, precum și necesitatea optimizării cheltuielilor.

E. Revenirea în funcția deținută anterior numirii în calitatea de membru la CSP

Procurorii aleși în cadrul CSP sunt detașați din funcția de procuror pe întreaga perioadă de activitate, însă acest lucru nu presupune faptul că funcția deținută anterior de aceștia le este păstrată la încheierea mandatului. Posibilitatea procurorilor de a-și relua activitatea de bază în funcția de unde au fost detașați reprezintă un lucru comun pentru statele europene. De altfel, în Croația, membrii procurori sunt în concediu din funcția de bază pe durata mandatului acestora, dar pot fi

repartizați din nou în funcție la expirarea mandatului.

În Italia, la încheierea mandatului, foștii membri ai CSM, care au fost detașați la Consiliu, revin la funcțiile și pozițiile lor de bază, chiar dacă nu există locuri vacante (anche in sovrannumero) pe funcția respectivă. În primul an de la încetarea mandatului, foștii membri ai Consiliului nu pot candida la funcția de șefi de birou (totuși, aceștia pot reveni în funcții de conducere, inclusiv șefi de birou, pe care le dețineau înainte de numirea în Consiliu).

În prezent, la expirarea termenului pentru care procurorul a fost detașat în CSP, acesta își va desfășura în continuare activitatea în orice funcție de procuror vacantă, la alegerea sa, cu excepția funcției de procuror șef pentru o perioadă de șase luni. În opinia noastră incertitudinea revenirii în funcția de procuror cu limitările impuse de lege constituie o formă de limitare a independenței procurorilor în contextul în care aceștia sunt subordonați în linie ierarhică Procurorului General. Nu în ultimul rând în opinia experților internaționali acest aspect poate avea repercusiuni asupra carierei procurorilor care, eventual nu au fost pe aceiași linie cu Procurorul General în cadrul CSP.

Atât consultanții internaționali cât și membrii CSP au recomandat asigurarea unei stabilități a funcțiilor procurorilor detașați în cadrul CSP. Prin urmare, în cazul procurorilor care dețineau funcții de conducere la momentul alegerii lor, respectivele funcții urmează să fie vacante doar temporar, astfel încât procurorii aleși în cadrul CSP să își poată relua automat funcția la sfârșitul mandatului.

Din aceleași motive se propune și modificarea art. 54 alin. (7) din Legea nr. 3/2016 în sensul în care la expirarea termenului pentru care a fost detașat, procurorului i se acordă funcția deținută anterior până la detașare sau, cu consimțământul său, i se acordă o altă funcție de procuror vacantă, în condițiile ca aceasta să nu constituie o promovare în raport cu funcția deținută până la detașare.

E. Procedura disciplinară

Sistemul răspunderii disciplinare privind procurorii este reglementat în mod specific de Legea nr. 3/2016 și Regulamentele adoptate de Procuratura Generală, precum și de CSP. Procedura disciplinară se aplică nu doar procurorilor în funcție, inclusiv Procurorului General, ci și celor care și-au încetat raporturile de serviciu. În general, un procuror poate fi tras la răspundere disciplinară în termen de 1 an de la data comiterii abaterii disciplinare. Cu toate acestea, în cazul comiterii unei abaterii disciplinare în activitatea procesuală, termenul de tragere la răspundere disciplinară este de 3 ani de la data comiterii abaterii respective. Actualmente, termenul general de prescripție pentru tragerea la răspundere disciplinară a procurorilor este de 1 an și cu titlu de excepție 3 ani. Acest termen este unul relativ scurt, mai ales în raport cu mai mulți factori care creează riscul împlinirii termenului de prescripție înainte de a trage persoana la răspundere disciplinară:

- actuala procedură disciplinară, care s-a dovedit a fi una anevoioasă;
- volumul mare de lucru al inspectorilor din cadrul Inspecției procurorilor.

În aceste condiții propunem majorarea termenului de tragere la răspundere disciplinară a procurorilor la 5 ani. Menționăm că o prevedere similară se regăsește și în privința tragerii la răspundere disciplinară a judecătorilor unde recent termenul de 2 ani a fost majorat la 5. Considerăm că o echivalare a celor două proceduri (pentru judecători și procurori) ar permite investigarea abaterilor disciplinare în dacă acestea, spre exemplu, în cazul unui dosar de rezonanță, sunt comise în egală măsură atât de judecător cât și de procurorul de caz.

Articolul 38 din Legea nr. 3/2016 prevede șapte tipuri de abateri disciplinare, respectiv:

- a) îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu;
- b) neaplicarea sau aplicarea necorespunzătoare a legislației, dacă acest lucru nu este justificat de schimbarea practicii de aplicare a normelor stabilite în sistemul de drept;
- c) imixtiunea ilegală în activitatea unui alt procuror sau intervențiile de orice natură pe lângă autorități, instituții sau funcționari pentru soluționarea oricărei chestiuni;
- d) împiedicarea intenționată, prin orice mijloace, a activității Inspecției procurorilor;
- e) încălcarea gravă a legii;
- e¹) savârșirea, în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu, a unor acțiuni sau inacțiuni prin care, cu intenție ori din neglijență gravă, au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale

unor persoane fizice sau juridice, garantate de Constituția Republicii Moldova și de tratatele internaționale cu privire la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte;

f) atitudinea nedemnă, manifestări sau mod de viață care aduc atingere onoarei, integrității, probității profesionale, prestigiului Procuraturii sau care încalcă Codul de etică al procurorilor.

g) încălcarea obligației prevăzute la art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

Deși Comisia de la Veneția la momentul analizei proiectului de lege cu privire la procuratură, care avea să devină Legea nr. 3/2016 a considerat că circumstanțele în care procurorii pot fi sancționați erau formulate, în general, în mod clar și neechivoc, Comisia și-a exprimat îngrijorarea cu privire la caracterul vag al unora dintre acestea. În special, acestea au vizat formularea abaterilor de la punctele b) și c) de mai sus. În forma adoptată, aceste două abateri au fost modificate puțin. Cu toate acestea, ele rămân incerte cu privire la abaterile acoperite. De asemenea, există neclarități privind sensul sintagmelor „îndeplinire necorespunzătoare” de la punctul a) și „gravă” de la punctul e). Astfel pentru a reduce într-un anumit mod incertitudinea unor temeuri de tragere la răspundere disciplinară, ne propunem modificarea literei a), b), c) și abrogarea literei e) din art. 38 din Legea nr. 3/2016.

O noutate în cadrul procedurii disciplinare o constituie excluderea etapei în care membrul raportor al Colegiului de disciplină și etică a procurorilor urmează să preia raportul inspecției procurorilor și să-l prezinte Colegiului. Având în vedere prevederile privind calitatea unui membru al Colegiului de a acționa în calitate de raportor și în absența unui rol activ prevăzut pentru un inspector, este evident faptul că acesta din urmă – în pofida rolului său în investigație – nu se ridică la nivelul rolului de procuror disciplinar.

Prin proiectul de lege propunem ca responsabil de prezentarea în fața Colegiului a raportului cu privire la procedura disciplinară intentată în privința unui procuror să fie în competența inspectorului responsabil din cadrul Inspecției. Acest aspect, este reglementat în noul art. 89¹ din Legea nr. 3/2016.

Potrivit Regulamentului Colegiului de disciplină și etică există o prevedere normativă pentru CSP de a examina contestațiile împotriva hotărârilor Colegiului în termen de o lună de la înregistrarea acestora. De asemenea, CSP este supus cerinței normative ca procedura disciplinară să fie derulată „de regulă” în termen de șase luni de la depunerea sesizării, cu excepția termenului de treizeci de zile aplicabil atunci când procurorul vizat a depus o cerere de demisie, când a fost emis un ordin de demitere sau când cazul implică acțiunile sau inacțiunile sale care afectează drepturile și interesele legitime ale unei alte persoane.

În partea ce ține de momentul intrării în vigoare a actului normativ

Conform dispozițiilor art. 56 alin. (1) și (3) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. Prin urmare, ținem să punctăm faptul că prin proiectul legii se propune racordarea prevederilor Legii nr. 3/2016 la recomandările formulate de Comisia de la Veneția în avizul său tematic și realizarea acțiunilor stabilite de partenerii de dezvoltare din contextul condiționalităților de aderare la UE, de aceea considerăm necesar a specifica faptul că prezenta lege de modificare intră în vigoare din momentul publicării în Monitorul Oficial.

4. Fundamentarea economico-financiară

Prezentul proiect implică cheltuieli financiare suplimentare din contul bugetului public național.

Toate motivele intervențiilor la capitolul finanțare din cadrul bugetului de stat au fost analizate în Analiza de fundamentare a impactului actului normativ anexată la prezentul proiect de lege.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect necesită modificarea de către CSP și Procuratura Generală a regulamentelor sale interne, dar și adoptarea unui nou regulament cu referire la activitatea Inspecției procurorilor.

Printre regulamentele ce necesită a fi modificate se numără:

1. Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor;
2. Regulamentul Procuraturii;
3. Regulamentului cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor;
4. Regulamentul cu privire la Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor și procedura de selecție și carieră a procurorilor;
5. Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor și modul de evaluare a performanțelor procurorilor;
6. Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică;
7. Regulamentul privind conținutul și procedura de depunere a sesizării cu privire la abaterea disciplinară comisă de procuror.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul de lege este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare* și pe platforma www.particip.gov.md. De asemenea, conform prevederilor art. 20 al *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative* elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative* a anunțului de inițiere prin care se solicită implicarea tuturor subiecților interesați prin prezentarea propunerilor de rigoare.

Ministru

/semnat electronic/

Veronica MIHAILOV-MORARU

**ANALIZA DE IMPACT ÎN PROCESUL DE FUNDAMENTARE
a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative**

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza de impact în procesul de fundamentare a proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative
Data:	22 februarie 2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Justiției
Subdiviziunea:	Direcția de elaborare acte normative
Persoana responsabilă și datele de contact:	Adriana Dodon, Consultant principal Tel.: 022 20 14 27 Email: adriana.dodon@justice.gov.md

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Încrederea în actul de justiție reprezintă un element indispensabil al unui stat de drept, o condiție esențială pentru o societate democratică în care supremația legii și respectarea drepturilor și libertăților omului reprezintă valori supreme garantate de stat.

Exercițiul de evaluare extraordinară a judecătorilor și procurorilor nu poate avea o finalitate viabilă, fără ca mecanismele de evaluare a performanțelor și de răspundere disciplinară existente să fie îmbunătățite, în sensul alinierii la standardele unei justiții independente și echitabile.

Prezenta analiză de impact urmează a se concentra pe două aspecte importante și interdependente una de alta. Prima vizează mecanismul de funcționare a Inspecției Procurorilor fiind o subdiviziune în cadrul Procuraturii Generale, iar cea de-a doua se referă la comasarea Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor (Colegiul de selecție) și a Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor (Colegiul de evaluare) din cadrul Consiliului Superior al Procurorilor (CSP).

Configurația actuală a Inspecției Procurorilor ca o subdiviziune din cadrul Procuraturii Generale presupune o lipsă de autonomie financiară și statutară față de Procurorul General, în timp ce standardele impun ca toate procedurile referitoare la răspunderea disciplinară să fie gestionate în totalitate de CSP prin intermediul organelor sale specializate. Problema subordonării Inspecției Procurorilor la Procuratura Generală a fost analizată de Grupul statelor împotriva corupției (GRECO) în cadrul celei de-a patra runde de evaluare care menționa că: „186. [...] EEG își exprimă îngrijorarea că dependența statutară și bugetară față de Procurorul General poate conduce la o autocenzură în cazurile sensibile. [...] GRECO recomandă adoptarea unor măsuri suplimentare pentru consolidarea obiectivității, eficienței și transparenței cadrului legislativ și instituțional privind răspunderea disciplinară a procurorilor.”

În ceea ce privește funcționarea celor două colegii din cadrul CSP, responsabile de selecția și evaluarea performanțelor procurorilor considerăm că, în principiu, atribuțiile exercitate sunt similare. Acest lucru se poate lesne observa în partea în care acestea (atribuțiile) se suprapun după numirea în funcție a procurorilor și în cadrul procedurii de avansare în funcție. Se atestă

o dublare de competențe dintre cele două colegii implicate în procesul de selecție și ulterioara promovare în funcție a procurorilor.

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

Procesul de evaluare extraordinară a procurorilor nu poate avea loc, iar dacă va avea loc nu va avea o finalitate scontată dacă, problema dependenței Inspecției Procurorilor față de Procuratura Generală nu va fi soluționată, în contextul în care sistemului procuraturii îi este caracteristică subordonarea ierarhică.

O dovadă a acestui fapt sunt constatările experților contractați de Consiliul Europei care, în discuțiile purtate cu reprezentanții din sistemul procuraturii la întocmirea Documentului tehnic „Revizuirea cadrului legislativ național privind răspunderea disciplinară a procurorilor în Republica Moldova” din martie 2021 menționau că în pofida prevederilor ce impun ca CSP să trimită în adresa Inspecției Procurorilor sesizările depuse, acestea sunt transmise de fapt la Procurorul General care ulterior le repartizează inspecției. În opinia experților această practică demonstrează odată în plus că în acest mod se consolidează subordonarea inspecției față de Procurorul General. În altă ordine de idei, inițierea unei proceduri disciplinare în fața inspecției poate avea loc și la solicitarea Procurorului General, ceea ce în sine nu ar presupune un lucru impropriu, însă subordonarea procurorilor pe linie ierarhică și organizarea inspecției în cadrul Procuraturii Generale pune problema existenței unui conflict de interese, mai ales că acesta este și membrul CSP.

Potrivit Sondajului „Percepția judecătorilor, procurorilor și avocaților privind reforma în justiție și combaterea corupției” realizat în 2020 de Centrul de Resurse Juridice din Moldova, mai mult de 37% din procurori consideră că Inspecția Procurorilor trebuie să fie o instituție autonomă în cadrul CSP, iar 27 % din cei intervievați sugerează că inspecția nu este eficientă din motiv că nu are o suficientă autonomie în raport cu Procuratura Generală. Întrebați referitor la cât de bun este mecanismul de tragere la răspundere disciplinară a procurorilor, 34 % din respondenți au catalogat prezentul mecanism, ca fiind neadecvat. Prin urmare, din studiul analizat nu se indică un nivel înalt de încredere în mecanismul de răspundere disciplinară a procurorilor.

În rândul persoanelor și entităților afectate putem enumera candidații la funcția de procuror, procurorii în funcție care sunt periodic evaluați și cei care optează pentru o promovare într-o funcție superioară, persoanele deferite justiției care ar putea fi grav afectate de lipsa de coerență în cadrul procedurii de evaluare a procurorilor și în cazul examinării cauzelor disciplinare.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Potrivit art. 52 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (în continuare – Legea nr. 3/2016), Inspecția procurorilor este o subdiviziune a Procuraturii Generale. Inspecția procurorilor este condusă de un inspector-șef și este subordonată direct Procurorului General. Structura și atribuțiile Inspecției procurorilor sunt stabilite prin regulament aprobat de Procurorul General. Premergător adoptării Legii nr. 3/2016, Comisia de la Veneția în Avizul asupra proiectului Legii cu privire la Procuratură, menționa la pct. 125 că Inspecția procurorilor ar trebui să fie subordonată CSP-ului și nu Procuraturii Generale și recomanda autorilor să revizuiască aceste aspecte la standardele de independență și autonomie.

Pe de altă parte în ceea ce privește competențele Colegiului de evaluare și Colegiul de selecție constatăm că acestea sunt similare. Astfel, potrivit art. 87 alin. (1) literele a)-f) din Legea nr. 3/2016 Colegiul de selecție examinează dosarele și actele prezentate de procurorii care solicită

numirea în funcția de procuror-șef sau adjunct al procurorului-șef ori promovarea într-o funcție superioară, organizează și desfășoară interviuri cu participanții la concurs. Subsecvent, potrivit art. 22 alin. (4) din Legea nr. 3/2016, procurorul în funcție care dorește un transfer sau o promovare poate fi înscris în Registru dacă în ultimii doi ani până la depunerea cererii de înscriere în Registru a fost supus evaluării performanțelor. Procurorul care dorește o numire în funcția de procuror-șef sau de adjunct al procurorului-șef poate fi înscris în Registru dacă în ultimii doi ani până la depunerea cererii de înscriere în Registru a fost supus evaluării performanțelor. Prin urmare, înscrierea procurorului în Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante pentru ocuparea unei funcții ierarhic superioară, este condiționată anticipat de obligativitatea evaluării performanțelor procurorilor de către Colegiul de evaluare.

În altă ordine de idei, făcând o analiză a activității colegiilor CSP se atestă că în perioada ianuarie-decembrie 2018, Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor a desfășurat 14 ședințe și a evaluat în mod ordinar și extraordinar 159 de procurori. Din numărul total de 159 de procurori evaluați în 2018, 56 au fost evaluați în mod extraordinar, iar 103 în mod ordinar.

În perioada ianuarie-decembrie 2019, Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor a desfășurat 6 ședințe și a evaluat în mod ordinar 22 de procurori, iar 16 au fost evaluați în mod extraordinar, în legătură cu intenția de a fi înscrși în registrul candidaților la funcțiile vacante de procuror și de participare ulterioară la concursurile pentru cariera de procuror. În 2020, Colegiul de evaluare s-a convocat în 8 ședințe în cadrul cărora au evaluat 71 de procurori în mod extraordinar, iar 20 în mod ordinar. În 2021 au fost organizate 9 ședințe în cadrul cărora au fost evaluați 95 de procurori.

În plan comparativ Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor în 2018 s-a convocat în 16 ședințe în cadrul cărora au fost supuși procedurii de selecție 112 procurori, în 2019: 9 ședințe și selectați 60 de candidați, în 2020: 8 ședințe și selectați 76 de candidați; în 2021: 6 ședințe și selectați 35 de candidați. Se atestă astfel că pe parcursul anilor 2018-2021 numărul ședințelor în fiecare an este în descreștere reprezentând o medie de mai puțin de o ședință pe lună. Prin urmare, rezonabilitatea și oportunitatea creării unui colegiu unic cu competențe în domeniul selecției, carierei și evaluării procurorilor este determinată de dinamica activității, sporirea eficienței și a randamentului activității membrilor colegiului, specificul similar al activității acestora, precum și necesitatea reducerii cheltuielilor pentru remunerare.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Dependența statutară, bugetară și funcțională a Inspecției procurorilor față de Procuratura Generală a fost stabilită odată cu adoptarea Legii nr. 3/2016. Acest mecanism de funcționare generează un șir de probleme legate de lipsa de independență și încredere în obiectivitatea inspectorilor atât timp cât aceștia se subordonează în mod direct Procurorului General, or procedura de evaluare disciplinară trebuie să fie în mod integral sub egida CSP-ului. O eventuală lipsă de intervenție pe acest segment, va determina perpetuarea stării de lucruri existente la moment și ar diminua șansele unei reforme veritabile în procesul de răspundere disciplinară a procurorilor. Continuarea funcționării celor două colegii (Colegiul de selecție și Colegiul de evaluare) în mod distinct presupune în esență dublarea sarcinilor care ar putea de altfel fi optimizate, dublarea numărului de personal responsabil de procese similare și prin urmare o remunerare dublă.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Cadrul juridic actual este constituit din următoarele acte normative:

1. Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură;
2. Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică;
3. Legea nr. 270/2018 cu privire la sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar;
4. Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea CSP nr.12-225/16 din 14.09.2016;
5. Regulamentul Procuraturii, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 33/3 din 3.05.22;
6. Regulamentului cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 19/35 din 29.07.2016;
7. Regulamentul cu privire la Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor și procedura de selecție și carieră a procurorilor, aprobat prin Hotărârea CSP nr.12-14/17 din 23.02.2017;
8. Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor și modul de evaluare a performanțelor procurorilor, aprobat prin Hotărârea CSP nr. 12-256/16 din 22.12.2016;
9. Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, aprobat prin Hotărârea CSP nr.12-228/16 din 14.09.2016;
10. Regulamentul privind conținutul și procedura de depunere a sesizării cu privire la abaterea disciplinară comisă de procuror aprobat prin Hotărârea CSP nr.12-240/16 din 29.09.2016.

Cu referire la **documentele de politici** relevante, menționăm:

Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025, aprobată prin *Legea nr. 211/2021* care la acțiunea:

„1.2.4. Îmbunătățirea mecanismului de răspundere disciplinară a judecătorilor și a procurorilor”, se urmărește:

- excluderea Inspecției procurorilor din subordinea Procuraturii Generale prin atribuirea statutului de organ specializat autonom al Consiliului Superior al Procurorilor;
- evaluarea independentă a practicilor Inspecției procurorilor și ale Colegiului de disciplină și etică a procurorilor și a procedurilor de examinare a faptelor care constituie abateri disciplinare.

„1.1.3. Sporirea independenței sistemului Procuraturii și fortificarea capacităților Consiliului Superior al Procurorilor” se urmărește modificarea cadrului legal privind activitatea CSP în partea ce ține de:

- componența Consiliului Superior al Procurorilor;
- durata mandatului (uniformizarea cu durata mandatului CSP);
- reducerea termenului mandatului președintelui CSP în vederea excluderii suprapunerii cu durata mandatului în calitate de membru al Consiliului Superior al Procurorilor;
- echilibrarea nivelului de salarizare a membrilor din rândul procurorilor etc;
- delimitarea clară a atribuțiilor CSP de reprezentare a corpului de procurori și de garant al independenței acestora, inclusiv ce țin de cariera procurorilor, de atribuțiile care revin Procuraturii Generale (procesuale, de administrare, de formulare și implementare a politicilor penale ale statului);
- instituirea mecanismului de contestare a hotărârilor CSP la Curtea Supremă de Justiție, cu excluderea dublului grad de jurisdicție.

„1.1.4. Perfecționarea sistemului de selecție și promovare a judecătorilor și procurorilor”:

- modificarea cadrului legal în vederea consolidării colegiilor de selecție și evaluare a performanțelor procurorilor;

- modificarea actelor normative interne ale Consiliului Superior al Procurorilor în vederea îmbunătățirii procedurii și criteriilor de selecție, evaluare și promovare a procurorilor pe bază de merit și în mod transparent;
- evaluarea independentă a implementării noilor proceduri și criterii de selecție și evaluare a procurorilor.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Guvernul și-a propus ca mecanismul de evaluare a performanțelor procurorilor și răspunderea disciplinară a acestora să fie modificate în vederea ajustării la recomandările făcute de GRECO în cadrul celei de-a patra runde de evaluare.

Prin urmare se urmărește atingerea următoarelor obiective:

- îmbunătățirea mecanismului de evaluare și selecție a procurorilor prin reglementarea clară și previzibilă a criteriilor de evaluare/selecție a procurorilor;
- optimizarea activității celor două colegii (Colegiului de selecție și a Colegiului de evaluare) prin comasarea acestora.
- asigurarea aprecierii obiective și echidistante a candidaților la funcția de procuror sau, după caz, a procurorilor în funcție;
- revizuirea criteriilor de răspundere disciplinară a procurorilor și clarificarea unora din ele în vederea excluderii caracterului vag al formulării;
- oferirea autonomiei Inspecției procurorilor în cadrul CSP.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

În eventualitatea unei lipse de intervenție în cadrul normativ, starea de lucruri actuală din sistemul procuraturii va persista ceea ce ar reduce la zero efectele unei veritabile reforme în cadrul sistemului procuraturii, în special, și a justiției, în general. Toate eforturile depuse de Guvern în realizarea dezideratului unei justiții echitabile și juste urmează a se limita la anumite modificări superficiale, fără a clarifica problemele deja identificate în cadrul procedurilor de răspundere disciplinară. Lipsa unor intervenții de ordin legislativ în materia îmbunătățirii sistemului procedurilor de răspundere disciplinară a procurorilor va constitui și un eșec în realizarea agendei europene pe care statul și-a propus să o urmeze. Așa cum se menționa la pct. 1 lit. e) transferarea Inspecției procurorilor din subordinea Procuraturii Generale prin atribuirea statutului de organ specializat autonom al Consiliului Superior al Procurorilor este una din măsurile necesare a fi implementate de Republica Moldova.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea novațiilor și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Proiectul de lege propus pentru consultare se axează, în principal, pe următoarele aspecte:

- transferarea Inspecției procurorilor din subordinea Procuraturii Generale în cea a CSP în calitate de organ specializat autonom;
- comasarea Colegiului de evaluare și a Colegiului de selecție prin constituirea unui singur colegiu care va include atribuțiile celor două entități;
- revizuirea componenței CSP;

- modificarea modului de revocare din funcția de membru al CSP;
- reducerea mandatului președintelui CSP;
- revizuirea listei de temeuri pentru atragerea la răspundere disciplinară a procurorilor;
- modificarea termenului de prescripție în interiorul căruia persoana poate fi cercetată în vederea stabilirii unei încălcări disciplinare;
- modificarea modului de contestare a hotărârilor Colegiului de disciplină și etică.
- oferirea membrilor inspecției procurorilor a statutului de demnitate publică.

Odată cu reconfigurarea Inspecției procurorilor și oferirea autonomiei în cadrul CSP se impune modificarea statutului personalului respectivei entități. La fel ca inspectorii judecătorești se propune ca inspectorii procurori să dețină funcții de demnitate publică. Această modificare implică intervenții în Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică și Legii nr. 270/2018 cu privire la sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar.

În partea ce ține de reformarea activității inspecției procurorilor, proiectul propune și alte aspecte de consolidare a capacităților inspectorilor procurori, precum: evaluarea performanțelor și instituirea mecanismului de răspundere disciplinară a acestora.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Soluția pentru care se optează este de a modifica Legea nr. 3/2016 așa cum s-a explicat la punctul precedent, prin crearea unui Colegiu unic responsabil de selecția și evaluarea performanțelor procurorilor, și prin transferul Inspecției procurorilor din cadrul Procuraturii Generale în cadrul CSP.

O altă opțiune în vederea atingerii dezideratului enunțat la punctele anterioare (de a îmbunătăți mecanismul de răspundere disciplinară a procurorilor) a constituit-o instituirea Inspecției procurorilor în calitatea de autoritate autonomă, independentă atât față de PG, cât și față de CSP. Chiar dacă la o primă fază de analiză această soluție pare a fi una reușită în vederea excluderii oricărei alte influențe din partea CSP, acest lucru nu pare a fi unul practic, dată fiind dimensiunea și volumul de muncă relativ mic al inspecției raportat la costurile suplimentare care ar fi necesare implementării.

O altă soluție este perpetuarea stării de fapt existente la moment, prin lipsa de intervenție în cadrul normativ. Considerăm că o astfel de soluție nu este fezabilă în măsura în care Guvernul prin adoptarea planurilor de acțiuni și a agendei europene și-a trasat drept obiective precise de a modifica anume aceste două aspecte. În plus cele două intervenții principale în Legea nr. 3/2016 au fost analizate și de către partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova. Prin urmare, transferul Inspecției procurorilor din componența Procuraturii Generale va spori în mod semnificativ independența și obiectivitatea acestui organ în cadrul procedurii disciplinare.

În plus o astfel de configurare a Inspecției procurorilor în cadrul CSP este valabilă în măsura în care și Inspecția judecătorească este un organ specializat din subordinea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), care are un rol similar în cazul procedurilor disciplinare inițiate în privința judecătorilor. Autonomia Inspecției judecătorești din cadrul CSM nu a fost pusă la îndoială de această reglementare și prin urmare nu ar exista motive să apară îngrijorări din acest punct de vedere dacă o măsură similară ar fi adoptată pentru Inspecția procurorilor.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Starea de lucruri actuală presupune:

- tolerarea proceselor confuze de examinare a încălcărilor disciplinare în cadrul CSP;
- dublarea competențelor celor două colegii și pe cale de consecință utilizarea inefficientă a resurselor statului;
- lipsa de independență și autonomie a Inspecției procurorilor în situația în care CSP este responsabil de întreg procesul disciplinar în privința procurorilor.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completînd tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Remarcăm că, pentru bugetul de stat partea ce vizează transferul Inspecției procurorilor de la PG la CSP nu se va înregistra un impact financiar. Se propune ca linia de buget alocată PG să fie transferată CSP. În plus pentru transferul Inspecției de la Procuratura Generală la CSP vor fi necesari aproximativ 954.763,00 lei, pentru asigurarea logistică a inspecției (calculatoare, imprimante, mobilier, mașină de serviciu etc.).

Pentru salarizarea inspectorilor procurori la moment potrivit Legii nr. 270/2018 cu privire la sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar sunt alocate 2.225,2 lei. Deși se propune modificarea statutului inspectorilor procurori din persoane cu funcții publice cu statut special în cea de demnitate publică (din raționamentele expuse anterior), pentru remunerarea acestora nu va fi necesară alocarea mijloacelor financiare suplimentare. Modificarea statutului inspectorilor procurori va implica operarea, în Legea nr. 270/2018, a unor modificări tehnice, prin excluderea prevederilor ce țin de salarizarea inspectorilor procurori din anexa nr. 3 și includerea acestora în anexa nr. 4 a legii respective.

Avînd în vedere că misiunea și sarcinile inspectorilor procurori sunt similare inspectorilor judecători, diferența constînd doar în subiectul referit unei proceduri disciplinare, se propune echivalarea statutului acestora și din perspectiva remunerării.

Propunerea ajustării remunerației inspectorilor procurori la remunerația inspectorilor judecători nu va reclama cheltuieli bugetare suplimentare. Or, în prezent, în calitate de funcționari publici, avînd și spor pentru performanță, salariul inspectorilor procurori nu diferă substanțial de salariul inspectorilor judecători. Respectiv, pentru salarizarea 6 inspectori procurori (dintre care 1 Inspector-șef) vor fi necesare 2 145,2 lei anual. Fondul de salarizare a inspectorilor procurori, urmînd a fi transferat de la Procuratura Generală la Consiliul Superior al Procurorilor.

La momentul actual, fiecare colegiu din cadrul CSP este constituit din 7 membri: 5 (procurori) + 2 (reprezentanți ai societății civile). Membrii din cadrul societății civile beneficiază de o indemnizație în mărime de 50% din salariul mediu al membrilor din cadrul CSP din rîndul procurorilor. Pe de altă parte membrii colegiilor din rîndul procurorilor beneficiază doar de o reducere a volumului de muncă pe perioada mandatului.

În ceea ce privește constituirea unui singur colegiu responsabil de selecția și evaluarea performanțelor procurorilor se propune ca acesta să fie format din 9 membri: 6 (procurori) + 3 (reprezentanți ai societății civile). Însă în același timp pentru a spori atractivitatea funcției de membru al noului colegiu și pentru a acorda o remunerație proporțională volumului de muncă se propune acordarea unei indemnizații pentru fiecare ședință desfășurată de către colegiu. Se propune ca mărimea indemnizației să fie calculată după modelul celei stabilite pentru membrii colegiului din cadrul CSM, și anume 1/10 din salariul președintelui CSP. Totodată, fiind conștienți că volumul de muncă al noului colegiu, urmează să crească proporțional, se propune ca limita maximă de ședințe lunare care urmează a fi remunerate să fie de 5. Se impune precizarea că colegiul ar putea să se întrunească în mai multe ședințe dacă situația o va impune,

însă remunerarea va fi calculată în limita a 5 ședințe. Acest lucru va determina și o programare eficientă a chestiunilor care urmează a fi decise în cadrul colegiului, dar și o remunerarea adecvată pentru eforturile membrilor colegiului. De asemenea, se propune a stabili o marjă de apreciere în limita căreia CSP va reduce volumul de muncă al procurorilor care exercită și mandatul de membru al colegiului. Sub formă de cheltuieli va fi necesară alocarea anuală a sumei de 2 427,7 mii lei. Precizăm că suma reprezintă plafonul indemnizației calculat din numărul maxim de ședințe pentru care se vor achita indemnizații. $9 \text{ membri} * 34\,850 \text{ lei} * 1/10 * 5 \text{ ședințe} * 12 \text{ luni} = 1\,881,9 \text{ mii lei} - \text{indemnizația}$ $1\,881,9 \text{ mii lei} * 29\% = 545,8 \text{ mii lei} - \text{contribuții de asigurări sociale de stat}$ În total: 2 427,7 mii lei (1 881,9 mii lei + 545,8 mii lei).
b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea
Nu au fost analizate opțiuni alternative.
c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizati în acesta
Din cauza eventualului volum de muncă mai mare decât cel preconizat pe care îl va avea noul colegiu, ar fi analizată și soluția detașării membrilor procurori, însă acest aspect ar presupune o sarcină mai mare pentru ceilalți procurori din sistem. O altă alternativă ar fi majorarea membrilor în cadrul colegiului de la 7 la 14, adică prin sporirea numărului de reprezentanți ai procurorilor, însă fără o detașare permanentă.
d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi
Nu este cazul.
<u>Concluzie</u> e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați
Având în vedere argumentele expuse <i>supra</i>, inclusiv beneficiile care vor fi obținute, considerăm că opțiunea propusă este unica fezabilă și proiectul urmează a fi susținut și adoptat.
5. Implementarea și monitorizarea
a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare
Pentru implementarea opțiunii alese este necesar de a modifica Legea nr. 3/2016. Însă, ulterior CSP și PG vor trebui să-și ajusteze cadrul normativ intern, urmând a fi modificate

regulamentele de activitate ale Inspecției procurorilor și a Colegiului de etică și disciplină, precum și elaborat/aprobat regulamentul colegiului nou format

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Indicatorii de performanță sunt:

- numărul de dosare disciplinare examinate;
- reducerea numărului de hotărâri pe dosare disciplinare contestate pe temeiuri de procedură;
- creșterea numărului de hotărâri menținute de CSP și instanțele de judecată pe dosarele disciplinare;
- creșterea gradului de încredere în sistemul răspunderii disciplinare a procurorilor.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Primele schimbări în sistem se vor resimți în decurs de 1 an, cu atingerea maximului efect în decurs de 2-3 ani odată cu procedura de evaluare extraordinară a procurorilor.

Monitorizarea implementării se va face prin analiza ex post a legii și prin studii de cercetare, sondaje evaluări externe etc.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Consiliul Superior al Procurorilor;
Procuratura Generală;
Ministerul Finanțelor;
Oficiul Avocatului Poporului;
Consiliul Superior al Magistraturii;
A.O. „Centrul de analiză și prevenire a corupției”;
A.O. „Centrul de Resurse Juridice din Moldova”;
A.O. „Institutul pentru Politici și Reforme Europene”.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Potrivit *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, prezentul proiect de lege urmează a fi consultat și avizat cu instituțiile statului, precum și cu participarea în format larg a societății civile, atât pe pagina web oficială a Ministerului Justiției cât și pe platforma www.particip.gov.md.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

ANEXĂ

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor			

povara administrativă	-2		
fluxurile comerciale și investiționale			
competitivitatea afacerilor			
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii			
concurența pe piață			
activitatea de inovare și cercetare			
veniturile și cheltuielile publice	-2		
cadrul instituțional al autorităților publice	-2		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori			
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor			
situația social-economică în anumite regiuni			
situația macroeconomică			
alte aspecte economice			
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă			
nivelul de salarizare	+2		
condițiile și organizarea muncii	+3		
sănătatea și securitatea muncii			
formarea profesională	+2		
inegalitatea și distribuția veniturilor			
nivelul veniturilor populației			
nivelul sărăciei			
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile			
diversitatea culturală și lingvistică			
partidele politice și organizațiile civice			
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea			
modul sănătos de viață al populației			
nivelul criminalității și securității publice	+ 2		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială			
accesul și calitatea serviciilor educaționale			
accesul și calitatea serviciilor medicale			
accesul și calitatea serviciilor publice administrative			
nivelul și calitatea educației populației			
conservarea patrimoniului cultural			
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale			
accesul și participarea populației în activități sportive			
discriminarea			
alte aspecte sociale			
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon			
calitatea aerului			
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen			
biodiversitatea			
flora			
fauna			
peisajele naturale			
starea și resursele solului			
producerea și reciclarea deșeurilor			
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile			
consumul și producția durabilă			
intensitatea energetică			

eficiența și performanța energetică			
bunăstarea animalelor			
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)			
utilizarea terenurilor			
alte aspecte de mediu			
<i>Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.</i>			
Anexe			

CERERE nr. 03/1636 din 23 februarie 2023

privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor)

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Tipul și denumirea proiectului	- Lege; - Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea unor acte normative <i>(îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor)</i> .
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Justiției
3.	Justificarea depunerii cererii <i>(indicația corespunzătoare sau remarca precum că proiectul este elaborat din inițiativa autorului)</i>	Proiectul de Lege privind modificarea unor acte normative are drept scop realizarea acțiunilor din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei privind asigurarea integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025.
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	1. Procuratura Generală; 2. Consiliul Superior al Procurorilor; 3. Consiliul Superior al Magistraturii; 4. Oficiul Avocatului Poporului; 5. Ministerul Finanțelor; 6. A.O. „Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)”; 7. A.O. „Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)”; 8. Centrul Național Anticorupție.
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 zile
6.	Numele, prenumele, funcția și datele de contact ale persoanei responsabile de promovarea proiectului	Adriana Dodon- Consultant principal Direcția elaborare acte normative Tel.: 0(22) 20 14 27 email: adriana.dodon@justice.gov.md
7.	Anexe <i>(proiectul actului care se solicită a fi înregistrat, nota informativă)</i>	- Proiectul hotărârii – 1 filă; - Proiectul Legii – 8 file; - Nota informativă – 9 file; - Analiza de impact în procesul de fundamentare – 11 file.
8.	Data și ora depunerii cererii	
9.	Semnătura Ministrul Justiției Veronica MIHAILOV-MORARU	